

La portada del darrer número de Gavarres.

La revista «Gavarres» dedica el dossier als jocs de petits i grans

ANNA PUIG / Girona

● El darrer número de la revista *Gavarres* inclou un extens dossier dedicat als jocs, tant dels petits com dels grans. S'inicia amb una perspectiva històrica, des dels jocs que prohibia l'església a l'edat mitjana, i continua amb els principals jocs infantils d'ara fa cinquanta o seixanta anys.

Un altre bloc de la publicació està dedicat a les joguines, les que es poden trobar al museu de Sant Feliu, les que es fabricaven a l'empresa Koris de Llagostera i les que venia la família Perich a Girona. La darrera part l'ocupa el lleure dels més grans: jocs que els entretenien bona part de les tardes als casinos i cafès de poble; timbes il·legals que es feien a Palafrugell als anys cinquanta i seixanta, i entrevistes amb jugadors.

A part, la revista, que ja

està a la venda, presenta una conversa amb Alfons Pla, un retrat de la família Mas Sagrera de Sant Sadurní de l'Heura, un reportatge sobre Bordils i un altre sobre la ruta de Girona a la platja de Castell, a més dels perfils de Joan Sais, Maria Estañol, Amàlia Terrades i Josep Casadella, entre els diversos articles que ofereix la publicació en aquesta edició.

Gavarres està dirigida per Pitu Basart i entre els col·laboradors hi destaquen Xavier Cortadellas, Elvís Mallorquí, Eduard Baulida, Martí Cortadellas, Isabel Llauger, Teresa Costa, Marta Planelles, Sílvia Yxart, Salvador Vega, Enric Ramionet, Teresa Bonal, Elisabet Serra, Xavier Castellón, Núria Garro, Eduard Punset, Jordi Bonet-Coll, Judit Pujadó i Miquel Pairoli, entre altres.

Esplendor i eclipsi d'Olot

L'historiador Xavier Puigvert analitza la vila dels segles XVI i XVII

RAMON ESTÉBAN / Olot

● Al llarg dels segles XVI i XVII la vila d'Olot va experimentar una prosperitat econòmica, social i cultural que podia haver tingut conti-

nuïtat si no hagués estat per les guerres de finals del segle XVII. D'aquelles dècades d'esplendor, Olot ha conservat espais públics com ara el Firal, edificis com el convent del

Carme i l'hospital de Sant Jaume, i infraestructures tan importants com la carretera de Sant Cosme. Una monografia escrita per l'historiador Xavier Puigvert ho explica.

Fins ara, d'aquestes centúries n'existien només estudis parcials, per la qual cosa s'ha de considerar que el treball de Puigvert, *Els segles XVI i XVII* de la col·lecció Quaderns d'Història d'Olot (editada per l'Ajuntament i la Diputació), omple un buit de la historiografia local. L'autor ha reunit el material dispers i, sobretot, s'ha submergit en el tresor documental que han resultat ser els fons municipals de l'època, pràcticament inèdits, així com els textos notarials.

«El segle XVI va ser una època pròspera, entre altres raons perquè es va sortir d'una guerra civil en la qual Olot havia apostat pel bàndol vencedor [Joan II i Ferran el Catòlic]» explica Puigvert. Un cop d'ull a la demografia del moment ens ho corrobora: del miler d'habitants de l'edat mitjana, la vila havia passat a tenir-ne uns 350 el 1480, mentre que a mitjan segle XVII se'n comptabilitzaven uns 1.500. Reflex o causa de la puixança seria l'obertura de tallers tèxtils i del cuir, beneficiats per l'estabilitat social de què es gaudia. El Firal, l'hospital actual, la canalització de les aigües de Sant Roc cap a la vila, la carretera cap a Besalú per Sant Cosme i l'establiment dels carmelites i dels caputxins són fets que es produeixen llavors. Fins i tot els cèlebres gegants de la faràndula –avui un dels principals elements identitaris– s'esmenten documentalment

Xavier Puigvert (Olot, 1966) és llicenciat en història i treballa d'arxiver a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa. / R. E.

per primer cop en aquella època. No es pot oblidar tampoc la institució de l'Ajuntament, ja que el seu precedent, el Consell Municipal, es va anar consolidant en aquests dos segles, gràcies a la retallada del poder de l'abat de Ripoll.

Una altra tongada de guerres, ara pel domini del Rosselló, va frenar l'embranchida d'aquella Olot. En tenir el front tant a la vora, la vila va esdevenir una plaça estratègica per als espanyols, que hi acumulaven comandaments, tropes i ferits. «Va ser una sagnia econòmica que va provocar l'estancament d'Olot», analitza Puigvert.

Immigració occitana

● Cognoms que avui considerem «d'Olot, de tota la vida», com ara Vayreda, Coderch i Cardelús, van aparèixer a la Garrotxa els segles XVI i XVII procedents de diferents punts d'Occitània, segons Puigvert. El seu trasllat al sud dels Pirineus es va produir en el context d'una demanda de molta mà d'obra per part dels puixants tallers olotins, coincidint amb l'esclat de guerres religioses a França. Van ser bàsicament homes d'estaments socials molt modestos, que van anar a treballar sobretot en la reconstrucció de la vila i d'altres pobles de la comarca, malmesos arran de la Guerra Civil catalana del XV. «Es van integrar ràpidament a la societat local perquè, d'una banda, la semblança entre l'occità i el català els va permetre comunicar-se bé i, de l'altra, perquè molts es van casar amb dones d'aquí», explica l'historiador. Al marge dels occitans, al segle XVI també va arribar a Olot molta gent procedent de la resta de la península.

El Consell Comarcal edita el quart volum de la Guia del Patrimoni del Gironès

DANI CHICANO / Girona

● Joan Llinàs i Jordi Merino són els autors del quart volum de la col·lecció Guia del Patrimoni del Gironès, que posa el focus d'atenció en els elements més destacats del patrimoni arquitectònic dels municipis d'Aiguaviva, Celrà, Fornells de la Selva, Salt, Sant Julià de Ramis, Sarrià de Ter i Vilablareix.

Els orígens d'aquest tre-

ball cal cercar-los en l'encàrrec que el Consell Comarcal del Gironès va fer a Llinàs i Merino, entre el 1999 i el 2000, de realitzar l'inventari del patrimoni històric, artístic i arqueològic de la comarca. En aquell inventari figuraven 1.200 elements. Es va realitzar un buidatge bibliogràfic, es van visitar els elements inventariats i se'n van fer fotografies, a

més d'omplir una fitxa de treball de cadascun. Aquesta feina va permetre fer un parell d'exposicions, i és la base per a la confecció dels volums d'aquesta guia, després de fer una selecció dels elements inventariats. La guia incorpora, de cada edifici, una fitxa bàsica que inclou el nom, el municipi, la tipologia, la cronologia i el seu estat de

conservació, a més de notícies històriques relacionades, l'accessibilitat, l'accés i horaris de visita, si és que n'hi ha, i una petita explicació de l'element, a més de diverses fotografies de l'edifici, generals i de detall. El recorregut que fa la guia està dividit en dues rutes concretes: *A banda i banda del Congost i la Costa Roja*, i *Pel pla de Girona*.

La fàbrica Pagans de Celrà, patrimoni arquitectònic. / M. RUIZ